ԲԱՌԱՐԱՆ[1]

Ա

Աբաժ – խեղճ, թշվառ
Ա̈բրըչում – մետաքս
Ագռաստ – նախաճաշ
Ագրայել/ագրայիլ – հսկա
Ալալորում – աղմուկ
Ալավ – բոց, կրակ
Ալավ-ալավ անել – փայլփլել
Ա̈լբա̈հա̈լ - անմիջապես
Ալչու – 1. վեգի, ճանի կեռմանաձև փոսորակով երեսը
2. հաջող լինել
Ախ – ահ
Ախտ – երդում
Ակը տալ – այցելության գնալ
Աղլիքյամ – կարճամիտ
Աղսախկալ – ծեր, փորձառու
Աղցան չինել – սաստիկ ծեծել
Ա̈մա̈լ կա̈լ – հաջողվել,ստացվել
Ամբրոց – ամրոց
Այան – հայտնի
Այբեջուռա – տգեղ, այլանդակ
Այիրդ անել – հեռացնել, առանձնացնել
Այնոյին – 1. Եղած-չեղածը,
2. մանր-մունր բաներ
Այվալադ – դրություն, վիճակ, ողջ-առողջություն
Աչմիչ ըլնել – կտրել-անցնել
Աչպեզ - խոհարար
Ա̈ջա̈լ – օրհաս, մահ, վերջ
Աջըղվել – բարկանալ
Առըղ – նիհար
Առղնալ – նիհարել
Ա̈սսա̈նց – կամաց, անձայն
Աստըվոր – 1. աշխարհ,
2. դրություն, վիճակ
Աստըվորով Հելավ – աշխարհով մեկ եղավ
Ավադանլըղ – կայարան, խրճիթ
Ավատեղ – որսատեղ
Ավչի – որսորդ
Ա̈րչա̈ ընգնել – լույս աշխարհ գալ, հայտնվել
Արուն-ղարուն – հարստություն
Ափլփել – խարխափել, շոշափելով ման գալ

Բ

Բաբան – զենք
Բաղան/բատամ – պարիսպ
Բա̈զըրգա̈ն – վաճառական
Բալան-բալան – քուլա-քուլա
Բալավար – բարավոր
Բալաժորիկ անել – փաթաթել
Բա̈լքի – գուցե
Բախլնել – նախանձել
ԲաՀրադար – զորահրամանատար
Բամփաչա – ձեռքի բաց ափով վերևից ներքև տրված հարված
Բանդ ըլնել – զապվել
Բաշ - բլուր
Բաշարմազ/բեսայմազ – անշնորհք
Բաշլամիշ ինել – սկսվել
Բառոժ – արեգունի, արևահայաց
Բարաբար – հավասար
Բարբադ – ավերակ
Բարբադ անել – ավերել, կործանել
Բարֆիկ – ձյուն մաքրելու թիակ
Բափել – ծերունի, մարգարե
Բա̈քմա̈զ – թթի կամ խաղողի հյութի եփած, թանձրացրած քաղցու, դոշաբ
ԲեՀ – խոսքկապ, կանխավճար
Բեքեփ – անտրամադիր
Բընադա/բնադա – երկաթե շղթա

---

[1] Բառերի բացատրությունը տրվում է հեքիաթներում նրանց իմաստային կիրառության համաձայն (Ծ.Կ.):

Բըրղանի – դդում
Բըրղանու ղաբաղ – դդումի գլխամաս, կափարիչ
Բիլագ – բազուկ
Բինակ-տաշի – խնամախոսի քար
Բլղուղ – *այտ,* թուշ
Բնա անել – սկսել
Բո̈լո̈ւգ/բո̈լո̈ւ/բոլուք/ բո̈ւլո̈ւջ – ոհմակ, խումբ
Բողար – շան տեսակ
Բո̈ւղո̈ւրմիչ ինիլ – ոտքը սահել, սայթաքել, բերանի վրա ընկնել
Բուսայի քաշել / բուսում պախել – դարանակալել, ծածուկ մեկին հետևել, գաղտնիքը բայել
Բո̈ւրղա̈ն – հանկարծ
Բուրջ – բուրգ, աշտարակ

Գ

Գա̈բա – կարպետ, գորգ
Գալգալոգ – ցորենի տեսակ
Գեղա̈ն-գա̈լմա̈գ – գնացող-ետ չեկող
Գեչար – անցանելի
Գընդլ – հայ
Գիհա̈ր – թամբ
Գիհա̈րել – թամբել
Գյալմա – այլ տեղից եկած, օտարական
Գյաղոգ – լեռնանցք
Գյորմաս – անձի բացասական որակ
Գյուվա – իբր, իբր թե
Գոթի – բորոտ, հաշմանդամ
Գոմփ – բռունցք
Գուգ – ընկույզ
Գո̈ւման – բացի
Գուչ – փայտյա աման

Դ

Դալլաք – վարսավիր
Դա̈մրչի – դարբին
Դայաղ – հենարան, օգնող, պահող
Դայաղ անել – հենել
Դայյաղ էլնել – դեմ առնել
Դանա – հորթ
Դա̈նչի – աղունի տերը, ջրաղացը աղուն տանողը
Դա̈ստա̈խուն – թաշկինակ
Դավա – ուղտ
Դա̈վր – ժամանակ
Դարամուտ – 1. եկամուտ, 2. բերք
Դարգյահ – դարպաս, մատույց, դուռ
Դըմս / դմսուկ – հարված
Դըռըլմիչ ինել – տնտեսապես ապահովվել, աղքատ վիճակից դուրս գալով սկսել հարստանալ
Դիլաժաժ հելավ – խառնվեց իրար
Դոյընջա̈ն/դոյընջան – բավականին
Դոնլուղ/դո̈նո̈ւղ – ռոճիկ, օրապահիկ
Դըլիկ - ապրուստ
Դրունգա – ձմեռը ձյան վրա անասունների խոտ ուտելու տեղը
Դումբ – փեթակի փոքր անցք, դուռ, ծակ, որտեղից ցորեն են հանում
Դո̈ւյո̈ւղ անել – իմաց տալ, տեղեկացնել
Դուչար ըլնել – հանդիպել
Դուռը դնել – ծածկել
Դուսսաղ – բանտ

Ե

Եղցի – եկեղեցի
Եմ – կեր, ուտելիք
Եչել – նայել
Եռացնել – հեռացնել
Երանալ – գեներալ
Երիչ – քայլելու ձև, քայլք
Եփ – երբ

Զ

Զալոգ – գրավական
Զալում – շատ ճարպիկ, համարձակ, հնարամիտ
Զախախորել – զարհուրել, սարսափել
Զա̈հմա̈թ – չարչարանք, ջանք
Զաղա – քարանձավ, քարայր
Զա̈մբ – ջրաղացաքարերի շուրջը նստող ալյուրը
Զանգլայքեր – զանգուլակներ

Զառ – ոսկեթել գործվածք
Զատ – 1. բան, 2. հեռու
Զարար – վնաս
Զարգյար – ոսկերիչ
Զարի բերել – նեղություն պատճառել
Զեռզամիք – ամբարներ
Զիբար – երեսի, դեմքի արտահայտություն, տրամադրություն
Զզգիկ – կոտրած ապակի
Զնար – քարաժայռ
Զողալ – մի տեսակ ամուր փայտ
Զուլումաթ – դաժան

Է

Էզզամ – բոլորը
Էլչի – պատգամավոր, խնամախոս
Էլչու դաչ – խնամաքար
Էլհամ – նորից
Էյթիբար/էհտիբար –
1. վստահություն, հավատ,
2. պատիվ, հարգանք
Էյվան – պատշգամբ
Էն բաշտան – ի սկզբանե, վաղ, վաղուց, վաղ առավոտյան
Էն հանդեն – հանդերձյալ աշխարհ
Էրբաէրի – 1. որբևայրի,
2. տեղնուտեղը

Ը

Ըշտահ – ախորժակ
Ըռայաթ/ըռիաթ/ռայաթ – ժողովուրդ
Ըռուզա/ըռուզկա/ուռուզկալ – ապրելու միջոց

Թ

Թաբաղութ – տարբերություն
Թաբութ – դագաղ, արկղ
Թազուն – թազուհի
Թադարիք/թադարուք/թատարուկ տեսնել, քաշել – պատրաստություն տեսնել
Թազի - շուն
Թաթ – ծեռնոց
Թաթման/թաթպան – ծեռնոց
Թախմին անել – նկատել, տեսնել
Թախչիկ – հարթ, տափարակ տեղ՝ բարձունքի վրա
Թահր – միջոց, ձև
Թահրին-թաչախուստին – տեղը տեղին
Թամանտ անել – նայել
Թամմուզ/թամմըզ – 1. լրիվ, 2. մաքուր
Թամպահ/թամբեխ/թանբախ անել – հանձնարարել, պատվիրել
Թայ – մազե կամ բրդյա թելից գործած պարկ
Թայդի-թայդի – արագ-արագ
Թայտաշ – ընկեր
Թաշնա – թե չէ
Թասմիլ անել – խնամքին հանձնել
Թավաղ – իշխանավոր, կալվածատեր
Թավզա անել – մատուցել
Թավր – որևէ բան անելու հարմար ժամանակը, վիճակը
Թավթավի – անկազմակերպ, անփույթ
Թավլա – ախոռ
Թարզի – դերձակ
Թարիփ անիլ – գովք անել
Թարիֆ անել – պատմել
Թարպիր – պատրաստություն
Թարք – թամբ
Թափան – փոր, ստամոքս
Թափառս/թափարոս առնել – քայլելիս գայթել ու հազիվ կարողանալ հավասարակշռությունը պահպանել
Թափափ-դարա – լիփ-լիքը
Թափկա – թափով, ուժով
Թափուկ/թափուկ/թափող – աքացի
Թափշուր անել – 1. մեկի, մի բանի պատասխանատվությունը վստահոբեն դնել մեկի վրա, մեկին հանձնել
2. պատվիրել
Թաքյա – միայն թե
Թբեթը չըտարավ – չհամբերեց
Թրա – դեպի

Թեշի – իլիկ
Թեքյա – արու այծ, ոռխազ
Թեփտըր – քեքև
Թըըլղի – մոշամայրի, կարմրան
Թըըլղի ճպատ – մոշամայրու ճիպոտ, որից պատրաստում են չարխափան հմայական պահպանակներ
Թըլսամ/Թիլիսիմ – կախարդանք
Թիմճրիլ/Թումճրիլ – ձեռքով, քերիչով կամ խոզանակով անասունների մարմինը շփել, մաքրել, շոյել
Թող – քող
Թոհմաթ – մեղադրանք
Թոռչի – ձկնորս
Թրիշա – կտոր
Թութունմաղի – թիթեռ
Թունգա – տնկի
Թուշ – ուղիղ
Թուշ գալ/իլնել – հանդիպել, պատահել
Թուշմիշ անել – հանդիպեցնել, դեմը հանել
Թուշմիշ ինիլ – հանդիպել, պատահել

Ժ

Ժանգոները կախել – դեմքը թթվեցնել
Ժեխ – աղբ
Ժովոխկրան/ ժովխկրան – մուրայկան

Ի

Իզ – հետք
Իլաջ – ճար
Իլխա – երամակ, նախիր
Իշեղ – լույս
Իշտահ – ախորժակ
Իսան – մարդ
Իսպա – սպի

Լ

Լայիշ – պղնձագործ
Լայլուղ – տե՛ս *յայլոխ*
Լանգ – քայլ
Լանգառ – 1. փոքրիկ սկուտեղ
2. պղնձե մեծ ու ոչ խոր աման՝ ճաշ ուտելու համար
Լաչին – որսի թռչուն
Լավա ընկնել – աղաչել, աղերսել
Լիժո – կոկիկ, ողորկ, հղկված
Լուփ – ձեռք, ձեռքի ափ

Խ

Խա – հա
Խագինա/խազնա – գանձարան, գանձ
Խաթա – փորձանք
Խալխալ – ապարանջան
Խալվար – հայահատիկ կշռելու չափ, որը հավասար է 490 կգ-ի:
Խալֆա – վարժապետ
Խաղալ – պարել
Խամ – համ
Խամուդ – ձիու լուծ, ձիերը կառքին լծելու կաշի
Խան – գիշերելու տեղ
Խանդակ – հեղեղատ, մեծ փոս
Խանդող – բույսի արմատ
Խանելուք – հանելուկ
Խառիշ անել - աքսորել
Խասուկ – հասած
Խելի – բավական
Խզակոթ - վզակոթ
Խիալ – 1. խելք, 2. երևակայություն
Խլըշկոտալ – խրտնել
Խմար/խըմար – համար
Խոլորս – արտերի և խոզանների մեջ բուսնող խոտ՝ լոբիաձև բարակ ու երկար պտուղներով
Խոխա – երեխա
Խով – հով, շուք
Խոտ – հոտ
Խորակ – ճաշ
Խոխռալ – խռմփալ
Խսիր/խսիլ/խլիս – 1. խոտից, ճիլից, եղեգից կամ արմավի տերևներից հյուսվածք՝ հատակին փռելու համար, փսիաթ
2. Խոտից ներքնակ
Խտիտ – գիրկ

Խուլասայի – վերջապես
Խունջան – վարտիք

Կ

Կալաթա – խնձորի տեսակ
Կալմակալ – աղմուկ
Կանին – կարող էին
Կաչ – թամբ
Կապ – պարան
Կարկավուղ – աղանձ
Կեծանալ – սաստիկ տաքանալ
Կեոիք – ատամ
Կեոթնուկ – գորտ
Կըմը – տե՛ս ***ղմմա***
Կնամիչ հելավ – պարտավորվեց
Կչտանոց – դռան շրջանակի երկու կողմի փայտերից յուրաքանչյուրը
Կոլան – տե՛ս ***ղոլան***
Կոլթղ – տե՛ս ***ղոլթուղ***
Կոճ – կորիզ, սերմ
Կոնդախ – խանձարուր, բարուր
Կոչ – խոյ
Կուբըռնատ – գուբեռնատոր
Կոտ – 1. փոքր կարաս, 2. գլխարկ
Կոք – գոգ
Կուեչ/կուեթ – սև, այլանդակ դեմքով մարդ
Կուութ – հասկ
Կտոտվել – փաքաքվել
Կրյան-կոոտ – կրիա
Կու – թրիք
Կուլ – 1. ծառա, 2. վիզ
Կուջաղ – տե՛ս ***ղուջաղ***
Կուսպ – մանրացրած դարման
Կուվաթով – ուժեղ
Կուտյակ – կույտ
Կուրտիկ – բրդյա կամ բամբակյա անթև բաճկոն
Կուրս – ձուլածո

Հ

Հադըը-հեսաբե – չափ ու հաշիվ
Հյզրվել – պատրաստվել
Հյլյք տյոնյլ – չափազանց հոգնել
Հալիմղրիք – կճուճ
Հալղաթիս – իսկույն, անմիջապես
Հաղլակ – ընդհանրապես օղակ
Հյմյչյ/համիչա – միշտ
Հյմին – նույն
Հաչա – երկճյուղ ցից
Հասար – պարիսպ, սահմանաբաժան
Հյսրյթ/հասրաթ – կարոտ
Հավար կանչել/հավարը քցել – օգնության կանչել
Հավլաչի – հալվա պատրաստող
Հավուզ – ավազան
Հարիֆ հանել – վրեժ լուծել
Հաքու/հյքու – պոչ
Հեխճ – խիղճ
Հեսաբ – հաշիվ
Հերթիս – երդիկ
Հէր – քարանձավ, այր
Հըղըղորվել – տրորվել
Հիրար գալ – շարժվել
Հորթլաղ – մեջտեղ
Հրուզ - ոտքերը կապելու պարան, շղթա, ոտնակապ
Հուջում քաշել – մեկի վրա հարձակվել, սպառնալ
Հուրմյթ – պատիվ, հարգանք

Ձ

Ձնձխկտալ – փայլփլել

Ղ

Ղաբաղ – 1. կափարիչ, 2. դդում
Ղաբուլ – համաձայն
Ղաղաղան անել – արգելել
Ղազ – սագ
Ղազաբի գալ – պատուհասվել
Ղազմա – 1. երկրագործական մետաղյա գործիք՝ փայտե կոթով, 2. ճակատակալ
Ղազնադար/ղազնաչի – գանձապետ
Ղաթ – արանք
Ղաթր – ջորի
Ղալայչա – ամրոց, բերդ
Ղալիբ – կաղապար

Ղալբութուն – կեղծարարություն
Ղալմաղալ – տե՛ս *կալմակալ*
Ղա̈մա – խանչալ, դաշույն
Ղա̈մա̈լթի – դանակ
Ղամիչ – եղեգ
Ղամմազ/ղանմազ – չհասկացող, ապուշ
Ղա̈մչի/ղամչիկ – մտրակ
Ղայիլ կենալ – չըմբոստանալ, համաձայնել
Ղայլան – նարգիլե, ծխամորճ
Ղանթարչի/ղանթարճի – կշիռ անող
Ղանխն – բռնող
Ղանջըղ – էգ
Ղա̈չա̈նգ/ղա̈չչա̈նգ – գեղեցիկ, հաճելի, դուրեկան
Ղաչխա – ճակատին սպիտակ նշան ունեցող
Ղաչաղ – ավազակ
Ղաչաղբաշի – ավազակապետ
Ղառին – ստամոքս
Ղասաբ – մսագործ, մսավաճառ
Ղա̈ստինա̈/ղաստու – դիտմամբ
Ղավալ – թմբուկ, դափ
Ղավախ – բարդի
Ղարադամ – կայարան, անշուք տուն
Ղարալթու – կերպարանք, ստվեր
Ղարաղուչ – արծիվ
Ղարավաչ – ծառա, աղախին
Ղարավուլ – ժամապահ, գիշերային պահակ
Ղարի – բայցի
Ղարոչ – սև
Ղա̈փա̈զ/ղավաս – վանդակ
Ղափաղ – կափարիչ
Ղաֆիլ – պատահմամբ, հանկարծ
Ղըդա̈ր – չափ, աստիճան
Ղըլլըղ – կերպարանք
Ղըռ – ձյութ
Ղըսա անել – պատմել
Ղիամաթ – սառնամանիք
Ղժավ – 1. ուժեղ հոսող, 2. ջրվեժ
Ղլավ – գեր
Ղլոնձնալ – ցատկել
Ղոբուն – պատյան
Ղոլ – կողմ
Ղոլան – ձիու, էշի կամ ջորու փորքաշ, թամբկալ, որը փորի տակով անցնելով պինդ պահում է թամբը:
Ղոլթուղ – թևատակ
Ղոնդաղ – տե՛ս *կոնդախ*
Ղոչուն – զորք
Ղսրաղ – մատակ, էգ ձի
Ղըրփել/ղըրփել – *1*. մի հարվածով կտրել,
2. մարմինը ուժեղ կերպով քորել
Ղուլ տալ – կուլ տալ
Ղո̈ւլթո̈ւ – կերպարանք
Ղուլլուղ – ծառայություն
Ղուլլուղչի – ծառա
Ղումաչ – մետաքսյա կտոր, կերպաս
Ղույի – աղվամազե
Ղուջաղ – գիրկ
Ղուվաթ – ուժ
Ղուրդղուչ – գիշատիչ թռչուն

Ճ

Ճան – վեգ
Ճեղծ – կեղծ
Ճերըխում – կերուխում
Ճզմա – կոշիկ, մաշիկ
Ճըղըգ – տե՛ս *Ջըղըգ*
Ճիլո – կիլո
Ճղանգ – արանք
Ճչգոհել – դժգոհել
Ճոթ անել – կիսել
Ճո̈ւլ – լաթ, ցնցոտի
Ճունդ – ծայր

Մ

Մա̈ղա̈ – աղանդեր, խմիչքի հետ ուտելու որևէ բան
Մա̈թա̈լ կտրած – շվարած, մոլորված
Մախմուռ – թավիշ
Մակառ – մակար
Մահմուդ – թագավոր
Մա̈հբուբ – Աստված

Մահրում մնալ – խեղճ, զուրկ մնալ
Մամլաքաթ – երկիր
Մայիփ – արատավոր, ֆիզիկական պակասություն ունեցող
Մա՛նզիլ/մանզիլ – տարածություն
Մանիջ – իլիկ
Մա՛ջա՛լ – ժամանակ
Մասլաթ/մըսլըհաթ անել – զրույցել
Մարաղ մըննած – ղարան մտած
Մա՛րղըվա՛ն – աստիճան
Մե խանք – մի շնչով
Մեհտար/մեթար – ձիապան
Մեյիդ – դիակ
Մեյխանաչի – գինետան կառավարիչ
Մեչու – մի քիչ
Մզրաղ – նիզակ, տեգ
Մըհալ – գավառ, շրջան
Մըղայիթ – զգույշ
Միլլա՛թ – ժողովուրդ
Մինա՛կ – միայն
Մնձուր – այրված նյութի մոխրացած կամ ածխացած մնացորդը
Մոխրակատար – այլաբանորեն՝ վշտահար, սգավոր
Մորե մեկ – լիովին ապաքինված
Մըըխկել – մռայլվել
Մըռճիկ տալ – հինգ մատով չանչել երեսին
Մուղաթ – որոշ ժամանակ, մի պահ
Մուխաննաթ/
մուխա՛ննա՛թ – անհավատարիմ, ապերախտ
Մուխաննաթութուն – նենգություն, ստորություն
Մուշտուլուղ – արած լավության կամ բարի լուր բերելու համար տրվող վարձատրություն, աչքալուսանք

Յ

Յաբան – անապատ
Յալ – բաշ
Յախա – օձիք
Յաղին – չարիք, մահ
Յաղութ – հակինթ
Յայլըխ – 1. գլխաշոր, 2. ձեռքի թաշկինակ
Յան – կողմ
Յանլիշ – սխալ
Յանղլիշ ես – սխալվում ես
Յավաշ-յավաշ – կամաց-կամաց
Յորղա – արագավազ
Յումրուղ – բռունցքի հարված

Ն

Նազաստան/
նա՛զա՛ստա՛ն – հանկարծ
Նա՛թա՛ռա՛չ – հակառակ, թարս
Նախոշ – հիվանդ
Նախրազնա – նախիրը կանգնելու տեղը
Նակափիլ/նատափիլ – հանկարծ
Նաղըլ – հեքիաթ
Նաճաղ/նաջաղ – կայնաձև սառը զենք, տապար
Նաշ – դագաղ
Նաչար – 1. խեղճ, անճար, 2. աղքատ
Նա՛փա՛ս/նափաս – շունչ
Նափաստ – որկրամոլ
Նեխախոտ – վատ հոտ
Նեղանալ – 1. վիրավորվել, դժգոհել, 2. հոգնել
Նըխտ – շունչ
Նըղարա – թըմբուկ
Նիյաթ – քիք ու մռութ, տրամադրություն
Նոբաթ – հերթ

Շ

Շանդան – մոմակալ
Շառավել – ճառագայթ
Շափաղ – փայլ
Շափաղաթ – փայլ, շող, փայլուն
Շերիտ/չրիդ – պարան, թոկ
Շիմչա՛տ – բարեձև, բարեկազմ, սլացիկ
Շիքել – պատրաստել
Շիքիլ – պատկեր, դիմանկար
Շհա՛ր/չհար – քաղաք
Շտեղ – որտեղ

Ո

Ոզգա-բաբաթ – տե՛ս *օզգա-բաբաթ*
Ուժել – ուժ գործադրել
Ոխվել – ոխանալ
Ոսխաթ – կտակ

Չ

Չաթու – պարան
Չաղու – դանակ
Չայ – գետ
Չայլաղ – քարքարոտ տեղ գետի շրջակայքում
Չանգ – մառախուղ
Չանի/չանքի/չընի – մինչև
Չառչվան – ճախարակի չվան
Չավ անել – ամենքին հայտնել
Չարա – ճար
Չարդանգ – մի քառորդ
Չարուբար – սաք
Չափոնել – շրջապատել
Չեստ տառնալ – կես դառնալ
Չըռ – շատ բարակ ջրի հոսք, բարակ ջրվեժ
Չթվոր – գութանավար
Չիլիմ – քիլիմ, կարպետի մի տեսակ
Չիմ – ճիմ, հողի մեծ կտոր, գուղձ
Չիմ/չիմմը – բոլորը
Չիմանգյահ – մարգագետին
Չին – չէին
Չմար – ինչի համար
Չմբուլ – փունջ
Չոմախ – 1. հաստ գլխով գավազան, մահակ, 2. լախտ, մտրակ
Չովդար – անասունների առևտրով զբաղվող անձ, որը գարնանը նիհար անասուններ է գնում լեռնային արոտավայրերում, գիրացնում և աշնանը թանկ գնով վաճառում
Չորաբ – բրդե գուլպա
Չորագչի – հայթուխ
Չրաղվան – պայծառ, լուսավորված
Չուման/չուման – մարգագետին
Չունքի/չունքի – որովհետև
Չուփտիկ – աքացի

Պ

Պաղոել – պայթել
Պաղրան – խորշապահարան
Պաճուճակ – ծոծրակ
Պապար անել – պար գալ
Պատ-հատիք անել – տունը հիմնավորապես մաքրել
Պելի – կնքահայր, սանահեր
Պիպեճ – զուռնայի, փողի ծայրին հագցրած եղեգ, որի ծայրին ամրացնում են ծվանը և փչում են
Պլեթ – մտրակ
Պոծուկ – թույլ, առողջությունը քայքայված
Պրանկել – պառկել

Ջ

Ջաբր/ջավր – հոգս
Ջաթու – տե՛ս *Չաթու*
Ջահրա – ճախարակ
Ջամ – բաժակ, թաս
Ջամահաթ/ջամյաթ – ժողովուրդ, մարդիկ
Ջանաթ/ջանլաթ – դահիճ
Ջանք – կյանք
Ջաջիչ անել – ծաղրել
Ջառ/ջառ քցել – մունետիկի միջոցով հռչակել, հայտնել
Ջառխա – աղախին
Ջափա քաշել – նեղություն կրել
Ջեղ – գյուղ
Ջեջիմ – կարպետի տեսակ
Ջըլավ/ջլավ – սանձ
Ջըղըզ – շրջան
Ջընթըռոտ – պատառոտուն, քնձռոտ
Ջըոբել – ծառի ճյուղերը փայտով թափահարել՝ միրգը թափելու համար
Ջինթեք – ընկույզի
Ջհեզ – օժիտ
Ջով – 1. հաճարի ծղոտ և նրանից շինած ոլորը, 2. ոլորած խոտերից, ծղոտից չվան, որով խուրձ են կապում, կեմ
Ջուղա – առանձին

Ջուհար – գոհար
Ջուղաբ տալ – պատասխանել
Ջուռ – գյուռ, ուժեղ
Ջուռա – տեսակ
Ջուռա-ջուռա – տեսակ-տեսակ
Ջևիկ – զույգ

Ռ

Ռա̈դ – հետք
Ռազի կենալ – համաձայնվել
Ռաժբար – ռանչպար
Ռա̈հմ ընգնել – գութը շարժվել
Ռեհելը քաշել – հեռանալ
Ռըհաթ – ճագար
Ռըչվաթ – կաշառք
Ռոզգի տալ – ծեծել, ճիպոտահարել
Ռուզխաթ – համաձայն

Ս

Սա̈բա̈բ – պատճառ
Սաբաթ – կողով, քթոց
Սալադ – կողով
Սա̈լբի չինար – վայելչահասակ
Սակառ – զամբյուղ
Սաղացնել – լավացնել, առողջացնել
Սաղրի սոլ – թանկարժեք կոշիկ
Սամթին – հարմար
Սայաղ – զգույշ, ուշադիր
Սայմիչ անել – հաշվի առնել, բանի տեղ դնել, կարևորություն տալ
Սա̈ջ – մի երեսը՝ ուռուցիկ, մյուսը՝ գոգավոր թիթեղյա տապակ՝ վրան խմորեղեն թխելու կամ ընդեղեն բովելու համար
Սառաֆ – լումայափոխ
Սավայի – բացի
Սա̈րա̈դա̈րն էլ ա կա̈լիս չի – մտքով չի անցնում
Սարակ – ուրիշի արտում, այգում վարձով աշխատող, երկրագործ մշակ
Սըթար-դըրըլիդ – դրություն, վիճակ
Սըթըլմիչ ինել – պատսպարվել
Սըռ – գաղտնիք

Սիջիմ – կաշվե թել, պարան
Սիքա – փող
Սիֆտից – սկզբից
Սկել – սուզվել
Սյուրգյուն անել – աքսորել, վտարել
Սնոր – *1.* մեկին պատկանող երկիր, տարածություն, 2. սահման
Սո̈հբա̈թ անել – զրուցել, խորհրդակցել
Սոմի – մատնաքաշ հայ
Ստեփ – հետո
Սրիմ – կաշվե բարակ փոկ, որ օգտագործում են տրեխ, թամբ կարելու, մաղեր պատրաստելու համար
Սրիմ քաշել – կաշվից փոկ կտրել
Սութխատ – սուտ քուն
Սուլբուտ – կտավատ
Սո̈ւրո̈ւ – հոտ
Սուքանչի – նավթահորից նավթ հանող բանվոր

Վ

Վա̈դա – ժամանակ
Վա̈րա̈վո̈ւրդ անել – նկատել, տեսնել
Վեռչինք – իրիկնաժամ, իրիկնապահ
Վեսկի – արոր, որ վարում է մեկ զույգ եզով
Վերչոկ – չափման միավոր
Վեք – վեգ
Վիր խըմար – ում համար

Տ

Տալդա/տալտա – 1. ծածուկ 2. պատսպարված, ապահով (տեղ)
Տանիս – կտուր
Տա̈րա̈մո̈ւթ – բարիք
Տափսաղաղ անել – ոտի տակ տալ, տրորել, կոխկռտել
Տեղ – անկողին
Տիլ – ջրալի ցեխ
Տիկին – տիկնիկ
Տյեր – վերև
Տվեր – ներքև

Տուրուր կալ – շարժվել, կենդանության նշաններ ցույց տալ

Ց

Ցաքալ – ուրագ
Ցըոթող-ցըոթող – կամաց-կամաց

Ու

Ուլախ – լծկան անասուն
Ումուդ – հույս
Ուշափ – փիշակ
Ուշկ – ուշադրություն
Ուռուսդաթ – հրաման
Ուսուլով – զգուշորեն

Փ

Փալանգ – վագր
Փալուտի – փայտի տեսակ
Փախլթոն – նախանձություն
Փահլա – մշակ, ծառա
Փայեն/փեյին – տավարի չորացած աղբ, գոմաղբ
Փանջար – պատուհան
Փաչա – ոտք
Փասոտել – փչանալ
Փարդա – վարագույր
Փեզավանգ – անլուրջ
Փեյիդ/փեյտա գալ – հայտնվել
Փեչկիր/փեչքիր – երեսսրբիչ
Փըթուուկ – ալյուրով շփոթ
Փըսպարել – լուր ուղարկել
Փիալա – փոքր թաս
Փիթի – կերակրատեսակ
Փիքր անել – մտածել
Փլըստրատ անել – պսպղալ
Փողրաթչի – կապալառու
Փողըլմիշ անել – անհետացնել, վերացնել
Փոշտա – խուրձ, կապ
Փոչք/փուչք/փուչկ – վիճակ
Փուճ քցել – վիճակ գցել

Ք

Քալլա/քելլե – գլուխ
Քանդիր – պարան
Քաչ – ներքև
Քաչկուլ – դերվիշի աման
Քասա/քասա – հողե աման, պնակ
Քասադ – պակաս
Քավչան/քյաչվան – արոտավայր, արոտատեղ
Քափր – անհավատ
Քեյլան – հրեղեն
Քերեկան – քերականություն
Քեփասիր – քեֆչի
Քթեթ – օժիտ
Քթվել – գլխից, մազերից միջատներ դուրս հանել
Քիսա/քիսա/քիսիկ – քսակ
Քյալագյող – միաչքանի հսկա
Քյալու – կպրե տիկ
Քյարգյա անել – ասեղնագործել
Քյոլգյալ – քոլիկ
Քյոսա – քաչալ
Քյոփօղլի – շանորդի
Քյուլբաչ – դատարկագլուխ
Քյուփա սաթարամ – աման եմ ծախում
Քոլ – 1. անտառ, 2. վայրի թուփ, մացառ
Քոլաղաթ – թփի արանքը
Քոլե – անկոտոշ
Քոմագ – օգնություն
Քոմագ/քոմագ անել – օգնել
Քոմուր – մուր
Քոնձող – տնակ, քողտիկ
Քոչ-բարխանա – կահ-կարասի
Քոռուղ տալ – վնասել
Քոստ – գլխարկ
Քրեհ – վարձ, որ վճարվում է սեփականատիրոջը՝ նրա կալվածից օգտվելու համար
Քուլ – մոխիր
Քուլփաթ – ընտանիք
Քունջ – անկյուն

Օ

Օրա – վրան
Օզգա – արտասովոր, բացառիկ

Օզգա՛-բաբաթ – 1. արտասովոր, 2. բավական
Օլո՛ւմ – մահ
Օլքա – երկիր
Օղլուշաղ – կին
Օղում – ջրաղացի ամբար
Օմո՛ւր – կյանք
Օյանմիշ ինել – ուշքի գալ
Օրդա՛կ – բադ
Օրթմիշ ինել – ծառս լինել

Ֆ

Ֆալչի – սուտ
Ֆանդ անել – հնարք գործադրել
Ֆանտ – հնարք
Ֆանտով – հնարամիտ
Ֆառ քցել – վիճակ գցել
Ֆրղել – ցրվել